

Nacionalni program mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje štetnika u vinovoj lozi (rod Vitis) – važan vodič za sve uzgajivače vinove loze i stručnjake iz agronomije

*Автор(и): Растителна защита
Дата: 15.08.2024 Брой: 8/2024*

Uzgoj vinove loze u Bugarskoj datira još iz antičkih vremena. Kao rezultat povoljnih agrometeoroloških, tlačnih i demografskih uvjeta, stoljećima se akumuliralo i razvijalo iskustvo u uzgoju vinove loze. Osigurani su i prinos i proizvodnja visokokvalitetnog proizvoda, kako za stolne tako i za vinske sorte grožđa. Visoki suvremeni zahtjevi pomiču fokus proizvodnje grožđa ne samo u smislu prinosa, već i u smislu kvalitete ubranog proizvoda, uključujući izgled, organoleptička i tehnološka svojstva, a napori su usmjereni prema uzgoju zdravih biljaka i proizvodnji proizvoda

bez zaostalih količina pesticida. Pojava, širenje i razmnožavanje novih štetnika kao rezultat intenziviranog kretanja ljudi i robe suočava vinogradare s mnogim poteškoćama i neizvjesnostima. Jedan od glavnih problema s kojima se vinogradari susreću je zaštita usjeva od bolesti i štetnika. Ovisno o agrometeorološkim uvjetima, ekonomski značajni štetnici poput plamenjače vinove loze (*Plasmopara viticola*); pepelnice vinove loze (*Oidium tuckeri*); sive plijesni (*Botrytis cinerea*); ekshorioze vinove loze (*Phomopsis viticola*); europskog grozdanog moljca (*Lobesia botrana*); lozine štitaste uši (*Pulvinaria vitis*); žutog lozinog grinja (*Eotetranychus pruni* (*Schizotetranychus viticola*)) razmnožavaju se godišnje u vinogradima i uzrokuju gubitke. Pod prikladnim uvjetima, mnogi drugi štetnici također se mogu pojaviti i razmnožavati na vinovoj lozi koji, kao rezultat svojih životnih procesa, mogu pridonijeti smanjenju prinosa i pogoršanju kvalitete proizvoda. Cilj novih zahtjeva europske politike u vezi održive uporabe pesticida je ambiciozan program za značajno smanjenje njihove uporabe. Prioritet strategija "Zeleni dogovor" i "Od polja do stola" je zaštita prirode, osiguranje zdrave hrane i podrška poljoprivrednicima.

Izrada Nacionalnog programa mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje štetnika na vinovoj lozi (rod *Vitis*) ima za cilj ograničiti širenje određenih bolesti i štetnika te održati zdrave vinograde. Program pokriva cijelo razdoblje uzgoja vinove loze – od fenološke faze "mirovanje", tijekom cijelog vegetacijskog razdoblja do "početka opadanja lišća". Program uglavnom razmatra štetnike za koje je vrijeme prvih mjera suzbijanja od iznimne važnosti, kako se ne bi dopustilo oštećenje biljaka, gubici i pogoršanje kvalitete proizvoda. Za određene štetnike predviđena je provedba specifičnih mjera kemijskog suzbijanja, kako slijedi:

Pepelnica vinove loze – Oidium tuckeri

Protiv uzročnika pepelnice – prije početka zimskog mirovanja, prije jesenskih mrazeva i opadanja lišća, provodi se tretman sredstvom za zaštitu bilja koje sadrži aktivnu tvar sumpor. Cilj je smanjiti prezimljujući inokulum patogena (uzročnika bolesti) na vinovoj lozi, što će osigurati normalan razvoj biljaka na početku vegetacijskog razdoblja i smanjiti broj tretmana tijekom sezone. Ovo je mjera zaštite bilja koja nije popularna među vinogradarima u Bugarskoj, ali je primjenjuju vodeće europske vinogradarske zemlje. Prijedlog su dali znanstvenici iz Poljoprivrednog sveučilišta – Plovdiv, kao rezultat provedenih istraživanja.

Ekskorioza vinove loze – Phomopsis viticola

Tretman biljaka protiv uzročnika ekskorioze vinove loze (*Phomopsis viticola*) na samom početku vegetacijskog razdoblja (od fenološke faze "početak bubrenja pupova" do fenološke faze "treći list razvijen") još je jedan ključni trenutak koji vinogradari često propuste, dok je bolest posebno štetna za mlade izbojke. Vodi do odumiranja primarnih pupova, produljenju krakova i njihovom odumiranju.

Lozina štitasta uš – Pulvinaria vitis

Posebna pozornost u Programu posvećena je "vektorima" – organizmima koji prenose i šire uzročnike biljnih bolesti (virusnih, fitoplazmi). Lozina štitasta uš (*Pulvinaria vitis*) je vektor brojnih virusnih bolesti vinove loze. Program predviđa smanjenje prezimljujuće populacije štetnika primjenom sredstva za zaštitu bilja s aktivnom tvari parafinsko ulje.

Zlatno žutilo vinove loze (Flavescence dorée)

Program predviđa suzbijanje vektora, američkog cikada vinove loze (*Scaphoideus titanus*), nositelja fitoplazme *Flavescence dorée phytoplasma-PHY64*, uzročnika zlatnog žutila vinove loze (*Flavescence dorée*). Fitoplazma je uključena u Prilog II Provedbenoj uredbi (EU) 2019/2072, na "Popis karantenskih štetnika Unije i njihovih odgovarajućih kodova"; Dio B – "Štetnici za koje se zna da se pojavljuju na području Unije". Američki cikada vinove loze, nositelj fitoplazme, otkriven je na području Bugarske. Neke europske zemlje (Francuska) već provode programe za obvezno insekticidno tretiranje ili sanitarno rušenje vinove loze, s ciljem ograničavanja širenja zlatnog žutila vinove loze (*Flavescence dorée phytoplasma*).

Ovaj Nacionalni program namijenjen je stručnjacima agronomije i poljoprivrednicima.

Program je izrađen na temelju članka 2. Zakona o zaštiti bilja i Naredbe br. RD 09-629/27.06.2023. ministra poljoprivrede i hrane, od strane radne skupine koja se sastojala od dužnosnika Ministarstva poljoprivrede i hrane; Bugarske agencije za sigurnost hrane; Regionalnih direkcija za sigurnost hrane – Burgas; Varna; Pazardžik; Plovdiv; Stara Zagora; Centra za procjenu rizika u lancu prehrane (RACFC) – Sofija; Poljoprivrednog sveučilišta – Plovdiv; "Agronomskog fakulteta" pri Šumarskom sveučilištu – Sofija; "Instituta za vinogradarstvo i enologiju" (IVE) – Pleven.

Pogledajte Nacionalni program mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje štetnika na vinovoj lozi
(rod Vitis) **[OVDJE](#)**